

BASKETBOLUN TARİHÇESİ

1891'de **Dr. Naismith** tarafından Massachusettes'de Springfield kolejinde icat edildi. Kısa sürede bir çok ülkeye yayıldı. Türkiye'de ilk defa 1904 yılında Amerikan Robert Kolej öğrencileri tarafından oynandı.

İlk kuralların 1892 de yaratıldığı basketbolda başta, oyuncular boyutları belirlenmemiş bir sahada futbol topunu yukarı-aşağı sürerler, bir şeftali sepeti pota görevini görürdü.

Hamak formundaki fileler ve demir çemberler 1893 de gündeme geldi. Her sayı olduğunda topun çemberden geri alınması yerine filelerin uçlarının açılmasını keşfetmek için bir 10 yıl daha geçmesi gerekti. Oyuncuların yönetme yeteneği ve dikkat ile oynanan bir çocukluk oyununun, bu derece başarılı olabilmesi **Naismith**'i o kadar şaşırttı ki bu yeni fikir üzerinde biraz düşünerek basketbolun, bunun da neticesi olarak basketbol oyununun orjinal **13 kuralını** geliştirdi.

1. Top her yöne tek veya çift el ile atılabilir,(pas verilebilir).
2. Topa tek veya çift el ile her yöne doğru vurabilir, ancak topa yumrukla vurulamaz.
3. Bir oyuncu topla birlikte koşamaz. Oyuncu topu yakaladığı noktadan iyi bir hızla koşan başka oyuncuya atabilir, (pas verebilir).
4. Top eller ile tutulmalı. Topu tutmak için kollar veya vücut kullanılmamalıdır.
5. Rakibe hiçbir şekilde; omuz atarak, tutarak, iterek, vurarak veya çelme takarak müdahale edilmemelidir. Herhangi bir kişinin, bu kuralı ilk ihlalinde faul olmalı; ikinci ihlalinde bu kişi bir sonraki sayıya kadar oyundan diskalifiye edilmelidir. Eğer yapılan hareketin karşındakini sakatlama amacı taşıdığına dair kanıt varsa oyundan tümüyle diskalifiye edilmelidir. Yerine de yedek oyuncu girmesine izin verilmemelidir.
6. Faul, topa yumrukla vurmak ve 3-4-5 numaralı kuralların ihlalidir.
7. Eğer herhangi bir taraf ard arda üç faul yaparsa, bu rakibe bir sayı kazandırır. (ard arda demekle kastedilen bu süreç içinde rakibin faul yapmamasıdır.)
8. Sayı, top atılarak veya yere çarparak çembere ulaşmış orada kaldığında geçerlidir. Eğer top kenarlarda takılıp, rakip tarafından müdahale edilerek çemberden çıkartılırsa bu sayı olarak kabul edilmelidir.
9. Eğer top saha sınırlarının dışına çıkarsa top tekrar sahaya atılmalı (pas verilmeli) ve topa ilk dokunan oyuncu ile oyuna devam etmelidir. Bir çekişme sonrasında dışarı çıkan top gözlemci (*umpire*) tarafından oyuna sokulmalıdır. Topu dışarıdan oyuna sokuş süresi beş saniyedir. Eğer beş saniyeden daha fazla sürerse top rakibe geçmelidir. Taraflardan herhangi biri kasti olarak süre geçiriyorsa faul çalınmalıdır.
10. Gözlemci, oyuncular arasında hakim görevini üstlenmeli, faulleri not etmeli ve ard arda üç faul olduğunda hakemi (*referee*) uyarlamalıdır. Kural 5'e göre oyuncuları diskalifiye etme yetkisine sahip olmalıdır.
11. Hakem, topla ilgili konularda hakim olmalı, topun ne zaman oyunda, ne zaman dışarıda, ne zaman hangi takımında olduğuna karar vermeli ve oyunla ilgili zamanı tutmalıdır. Ne zaman sayı olduğuna karar vermeli, sayıların kaydını tutmalı ve bir hakemin genellikle sahip olduğu tüm diğer sorumlulukları da yerine getirmelidir.

12. Oyun süresi aralarında beş dakikalık dinlenme süresi olan iki adet onbeşer dakikadan oluşmalıdır.
13. Bu süre içinde en fazla sayıyı atan takım galip ilan edilmelidir.

Galatasaray Lisesi beden eğitimi öğretmenlerinden Ahmet Robenson, 1911 yılında eline geçen bir Amerikan dergisinde rastladığı bu sporu öğrencilerine oynatmak için teşebbüse geçti. Onar kişilik takımlar arasında yapılan ilk maçta yirmi oyuncunun hepsi sakatlandı, çünkü oyun kuralları doğru olarak bilinmiyordu. 1935 yılında Türk basketbol takımları kuruldu. İlk milli basketbol takımı, Yunanistan milli takımı ile Beyoğlu Halkevi Spor Salonunda ilk milli maçını 24 Haziran 1936 tarihinde oynadı ve bu maçı 49-12 kazandı.

1936 yılından itibaren basketbol "Spor Oyunları Federasyonu" adı altında kurulan bir federasyonun içinde voleybol ve hentbol ile birlikte yürütülmeye başlandı ve bu 1959 yılına kadar sürdü. 1 Mart 1959 tarihinde Türkiye Basketbol Federasyonu resmen kuruldu. 1966 yılında ise basketbol ligi oynanmaya başladı. İlk lig şampiyonluğunu İzmir'in Altınordu takımı kazandı.

1891 yılından bu yana basketbol 110 yaşını aştı ve günümüzün en popüler sporları arasında yer almayı başardı.

Kaynak:http://www.basketbolokulu.com/index.php?option=com_content&task=view&id=14&Itemid=29